

**VAI IR VĒL KĀDA
'GUMIJAS' PROFESIJA,
KURAS ROBEZAS REIZI
PĀRIS GADOS VAR
VIENKĀRSI
PASTIEPT???**

Sociālā darba modelis ģimenēm ar bērniem sociālajā dienestā Latvijā.

Ieva Ozola

Metodikas izstrādes ekspertu komandas dalībniece
Mg soc.d., supervizore, psihoterapijas speciāliste, LU
docente

Visam, kas rodas ir sava vēsture, laika gars un sociālais konteksts

- Sociālais darbs ģimenēm ar bērniem sociālajā dienestā, vairāk kā 20 gadu laikā, ir attīstījusies kā **īpašs un nozīmīgs sociālā darba virziens** labklājības un bērnu tiesību aizsardzības sistēmā Latvijā.
- Sociālo darbinieku ģimenēm ar bērniem darbs **ir viena no komplikētākajām sociālā darba jomām**, kas prasa daudz resursus dažādos līmeņos – valsts atbalsts SDĢB lomas iezīmēšanai sociālā politikas sistēmā, pietiekams pašvaldības finansējums – darba vietas, darba aprīkojums, transporta pieejamība, sociālā darbinieka zināšanas un prasmes, daudzveidīgi sociālie pakalpojumi bērniem, vecākiem, ģimenei un to sadarbība.
- LM Metodika «Sociālajam darbam ģimenēm ar bērniem sociālajā dienestā» **piedāvā sociālā darba prakses modeli**, kas balstās Latvijas sociālā darba pieredzē un Labklājības sistēmas īpatnībās, starptautiskajā praksē un sociālā darba profesijas pamatelementos – vērtības, teorijas, sd lomas, sd process.

Sociālā darba ģimenēm ar bērniem sociālajā dienestā (SDĢB) modeļa būtiskākie elementi- (1)

1. **Gadījuma vadīšana** kā pamatmetode SDĢB.
2. **Uz ģimeni vērsta** gadījuma vadīšana.
3. **«Ģimenes modelis»** sociālajā darbā ar ģimenēm, kurās ir pamatvajadzību un/vai aprūpes nodrošināšanas grūtības, pamešana novārtā kā vardarbības veids.

- Ekosistēmiskais skatījums, «spēcināšanas pieejas», attiecībās balstītā pieeja
- A. Falkova «Ģimenes modelis» sociālajam darbam ar vecākiem ar aprūpes nodrošināšanas grūtībām, kas saistītas ar garīgās un psihiskās veselības traucējumiem t.sk. atkarības.

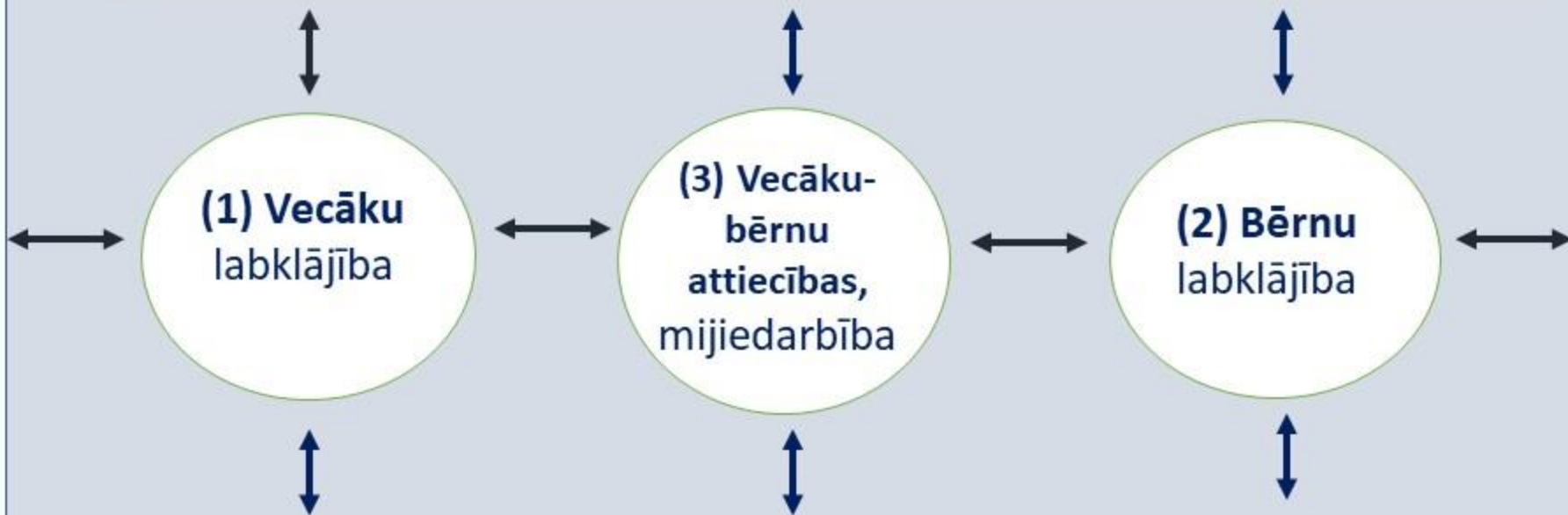
**LAUJIET
MŪMS DARĪT
MŪSU DARBU!**

**(5) PAKALPOJUMI
PIEAUGUŠAJIEM**

(6) KULTŪRA UN KOPIENA

(4) RISKI, STRESORI UN VĀJINOŠIE, MAZAIZSARGĀTIE FAKTORI

(4) RESURSI UN AIZSARGĀJOŠIE, STIPRINOŠIE FAKTORI

(5) PAKALPOJUMI BĒRNIEM

(6) KULTŪRA UN KOPIENA

**Sociālā darba
ģimenēm ar
bērniem
sociālajā
dienestā
(SDĢB) modeļa
būtiskākie
elementi- (2)**

PRECIZĒTA KLIENTU MĒRĶGRUPA.

SDĢB KLIENTU MĒRĶGRUPA

ir jebkura tipa ģimene ar bērniem no 0-18 gadiem, kurās bērna pamatvajadzību un/vai aprūpes nodrošināšanas grūtības vai to nenodrošināšana, kā arī **pamešana novārtā** ir saistīta ar aprūpētāja:

1. Problēmlietošanu vai jebkura veida atkarību.
2. Fiziskās, garīgās, psihiskās veselības traucējumiem.
3. Ilgstošu nabadzību un izteiktu resursu trūkumu.
4. Krīzes situācijām ģimenē.

**Sociālā darba
ģimenēm ar
bērniem
sociālajā
dienestā (SDĢB)
modeļa
būtiskākie
elementi- (3)**

- Precizēts **gadījuma vadīšanas process**, īpašu uzmanību veltot izvērtēšanai, skaidru termiņu noteikšanai un izvērtēšanas metodēm.
- Daudzpakāpju izvērtēšana.

1. PIRMREIZĒJĀS INFORMĀCIJAS IZVĒRTĒŠANA (5)

Nav SDĢB klients/ ir SDĢB klients izvērtēšana

Krīzes situācijas, akūta apdraudējuma, vardarbības situācijas identificēšana, nepieciešamības pēc ātras reaģēšanas izvērtēšana

VIENOŠANĀS PAR SADARBĪBU

2. SĀKOTNĒJĀ IZVĒRTĒŠANA (30-40)

PAMATVAJADZĪBU IZVĒRTĒŠANA

APDRAUDĒJUMA RISKU IZVĒRTĒŠANA

PAMATINFORMĀCIJAS PAR ĢIMENI IEVĀKŠANA, SOCIĀLĀS SITUĀCIJĀS IZVĒRTĒŠANA, SĀKOTNĒJĀS HIPOTĒZES, PIENĒMUMI

Paplašinātā izvērtēšana ir vērsta uz ģimenes sistēmas un ģimenes locekļu grūtību un resursu izvērtēšanu, ievērojot Ģimenes modeļa elementus.

Ģimenes sistēmas izvērtēšana var ietvert, piem., genogrammu, ekokarti, resursu analīzi, ģimenes attiecību mijiedarbības izvērtēšanu, ģimenes lomas izpēti, ģimenes sapulces u.c.

Vecāka un bērna grūtību izvērtēšana, piem., mijiedarbības analīze, piesaistes veida noteikšana, vecāku labklājības un sociālās funkcionēšanas analīze, vecāku kompetenču izvērtēšana, prasmju izvērtēšana, grūtības un stiprās puses.

Vides un kopienas resursu izvērtēšana ģimenei u.c.

Padziļinātā izvērtēšana ir vērsta uz vecāka/aprūpētāja problēmas, kura būtiski ietekmē bērna aprūpi, izvērtēšanu:

Atkarības izvērtēšana;

Garīgu, psihisku traucējumu ietekmes izvērtēšana;

Prasmju izvērtēšana;

Vardarbīgas (emocionāli, fiziski, pamešana novārtā) uzvedības ģimenē izvērtēšana, mazināšana, aprūpētāju uzvedības izmaiņu izvērtēšana u.c.

3. PAPLAŠINĀTĀ IZVĒRTĒŠANA (40)

3. PADZIĻINĀTĀ IZVĒRTĒŠANA (40)

VIENOŠANĀS PAR SADARBĪBAS PLĀNU

**Sociālā darba
ģimenēm ar
bērniem
sociālajā
dienestā
(SDĢB)
modeļa
būtiskākie
elementi- (4)**

Kombinētas izvērtēšanas metodes.

**Pamatvajadzību nodrošināšanas
izvērtēšanas metode** Risku novērtēšanas
metodes vietā.

**Pamatvajadzību izvērtēšanas kritēriji
(PIK)**

**Elastīgi integrējamas citas LM
metodikas** (GRT, Atkarība un līdzatkarība,
vardarbība).

**Sociālā darba
ģimenēm ar
bērniem
sociālajā
dienestā
(SDĢB) modeļa
būtiskākie
elementi- (5)**

Precizētas veidlapas, to pielietojums un saturs.

- 1. Obligāti esošā dokumentācija.**
(piem., Titullapa, Pamatinformācija, Sadarbības pārskats)
- 2. Dokumentācijas veidlapas, bet ir alternatīvas veidlapas, pielietošana atkarībā no sociālā darbinieka lēmuma.** (Sarunas apraksts, dažādi izvērtēšanas kopsavilkumi, veidlapas no citām metodikām)
- 3. Sociālā darbinieka metožu pielietošanas veidlapas.**
(genogramma, ekokarte, «Holandietis», vajadzību un prasmju izvērtēšanas metodes u.c.)

Turpmāk ...

- Mācības un metodikas pilnveidošana.
- Liela nozīme **sociālo pakalpojumu attīstībai**. Gadījuma vadīšanas efektivitāti būtiski ietekmē sociālo pakalpojumu pieejamība. Gadījuma vadītājs nevar veikt vienu no savām tipiskajām funkcijām – pakalpojumu piesaiste, to koordinēšana un pārraudzība.
- Liela nozīme kādus attīstības ceļus izvēlēsies VBTAI un BT, kā arī cik lielā mērā izmaiņas tiks veiktas kopā ar SDĢB jomas profesionāļiem.
- Liela nozīme kā SDĢB paši sargās un uzturēs sava darba robežas un profesionālo integritāti reģionālās reformas laikā.
- Liela nozīme katra sociālā darbinieka aktīvai dalībai un diskusijai SDĢB kopienā, proaktivitātei un vienotībai, savu profesionālo standartu un metožu attīstībā.

